

Vážení a milí čtenáři!

Nastává nejkrásnější měsíc roku, vzduch je jarně svěží, příroda hýří nepřeborným množstvím květů různě vybarvených, omamně voní šeříky, vybízející k romantickým podvečerním procházkám především milenců. Měsíc stvořený pro lásku – kdo by neznal verše K. H. Máchy – Byl první máj, byl lásky čas...

V kalendáři můžeme nalézt spoustu významných dnů – svátek práce, pražské povstání i konec 2. světové války. To jsou ty všeobecně známé, ale opět se do popředí dostává svátek připadající na druhou neděli v měsíci a ten je věnován maminkám.

Vzpomenout si a zajít s kytičkou a pěkným přáním a poděkováním za vlastní maminkou bude patřit k dobrému bontonu. Je to dobře neboť do vědomí společnosti by se měla dostat úcta k ženě jako nositelce a dárkyni nového života. A to nejen ve zmíněnou neděli.

Výchova malého človíčka není nic samozřejmého ani jednoduchého. Je to práce, a práce hodně náročná. Ke zdárnému vývoji takový drobeček zejména potřebuje hojnost mateřské něhy a lásky a péče. K dobré výchově rozhodně nestačí jen mateřská dovolená, to je posláním na podstatně delší dobu, má-li vyrůst nový samostatný a odpovědný člen společnosti.

Na úlohu matky by se tedy měla společnost nejen začít dívat z nového úhlu pohledu, ale také ji ocenit i finančně, neboť zájmem nás všech, celé společnosti je, a musí být, aby právě děti a nově dospívající byli řádně vychováváni v harmonicky fungujících a lásku nabízejících rodinách. Co může dítě pochytit v děcáku, když nemá žádné zázemí a žádné soukromí, když neví co je pohlazení, když necítí žádnou sounáležitost?

Než platit vychovatelky výchovných zařízení, policisty, vyšetřovatele, soudce, dozorce a další správní a represivní aparát, bylo by vhodnější nabídnout matkám lepší a hlavně delší finanční zabezpečení i podporu uznáním jejich poslání. To by byl počin hodný nového tisíciletí!

Josef Hepp

Miloš Mikota:

MÉ VZPOMÍNKY NA BRATRA N. F. ČAPKA

Měl jsem to štěstí, že jsem znal bratra Čapka téměř osmnáct let a po celou dobu bratr Čapek v mých očích nestárnul. Spíše naopak, zdál se mi v sedmdesáti mladším, nežli když mu bylo šedesát. Snad také proto, že přestal nosit brýle a že jsme si byli duševně stále bližší.

Mé první setkání s bratrem Čapkem se uskutečnilo na Žofíně, kam mne jednu neděli přivedli rodiče, kteří patřili mezi první dobrovolné pracovníky Svobodného bratrství. Byl jsem tak malý, že jsem sotva vylezl po schůdkách na podium, na kterém stál bratr Čapek obklopen houfem dětí, které učil nové dětské unitářské písně. Bratři Rubeš a Žížka mu asistovali – postupně rozvíjeli před námi velké svitky papíru s textem, notami a barevnými obrázky, na kterých byly děti, květy a sluníčko a my jsme zpívali: „My jsme děti jako květy na poli, na poli, jako květy na poli, od starostí hlavička nás nebolí, nebolí, hlavička nás nebolí.“

Postupně jsme se naučili všechny dětské písničky, později i ty další, které skládal bratr Čapek. Dodnes mám však nejraději ty dětské – třeba „Vesele bublá potůček“, „Zpívá, zpívá slavíček, vzduch je plný písniček...“, „Do kopce nebo rovinou, vždy s úsměvem, vždy s úsměvem!“

Proč je mám nejraději? Pro jejich životní optimismus a tvůrčí sugesci, ačkoliv tuto formulaci jsem si uvědomil až mnohem později. Pokud jsem byl dítětem, tak jsem to cítil, zažíval společně s ostatními. Byl to skutečně krásný prožitek. Vždyť pro nás tehdy byl bratr Čapek tátou a také jsme mu tak říkali.

Později jsem poznal bratra Čapka a velkou část jeho rodiny doma v soukromí. Vždycky z něj vyzařoval úžasný jas, pochopení pro druhé, ochota pomoci a poradit. Ostatně i v NSČU zavedl duchovní poradnu, tu později řídil společně s bratrem Karlem Hašplem. Rady pomohly zachránit mnohým lidem život nebo je podnítily k něčemu novému a tvůrčímu.

Nás malé dovedl pohládit a pofoukat bolístky, dospělým pomáhal zvládat duševní trápení. Přečtete si jeho knížky „Nálada a její vědomé tvoření“, „Rytmus tvůrčího života“, „Síla vůle“ a „K slunnému břehu!“ – uvidíte, že bratr N. F. Čapek je stále aktuální.

Bratr Čapek na unitářská shromáždění také přiváděl řadu významných osobností. Nejvíce si pamatuji na Rabindranátha Thákura a na paní Alexandru David-Neelovou. Přiblížil nám tak jógu, Indii i Tibet.

Poslední vzpomínka na bratra Čapka je spojena s teologickým seminářem, který zorganizoval a řídil v době, kdy naše vlast byla již jen Protektorátem Böhmen und Mähren.

Ještě těsně před okupací jsme dostali pozvání k účasti na konferenci mládeže IARF/IRF, který se konal ve Švýcarsku. Bohužel, delegáti z Prahy se už tam nedostali. Právě na to jsem si stěžoval bratru Čapkovi, když jsem jej jednoho dne opět doprovázel ze semináře domů na Letnou. Odpověděl mi, že nemáme ničeho litovat, když to nebylo v našich možnostech. On tu možnost měl, mohl odjet za hranice, ale neudělal to kvůli

nám. Řekl to nějak takto: „A kdybych měl i zemřít, stojí za to povzbuzovat skleslé a učit lidi žít radostně, zdravě a šťastně, učit je opravdové lásce a pospolitosti, zdravé víře a optimismu a naději v lepší příští, což Ježíš nazval královstvím božím... Jsem tady, abych o toto bojoval.“ A ještě mi řekl, že je rád, že jsem se přihlásil do unitářského semináře. „Vidíš, kdybys byl jel do Švýcarska, oč bys byl přišel,“ řekl a v té chvíli jsme si ještě více rozuměli. Před jeho domem na Oveňecké jsme si stiskli ruku. Že to bylo naposled, to jsem tehdy ještě nevěděl, ale slíbil jsem bratru Čapkovi, že ve studiu vytrvám a že se určitě stanu hlasatelem tvůrčího náboženství. Tato vzpomínka a slib mě vždy posílily, když jsem někdy zaváhal a zakolísal. Setkání s bratrem Čapkem způsobilo změnu v životě mnoha lidí, zvrát v jejich myšlení, zkvalitnění jejich osobního náboženství. Přejme si, aby průkopnický duch tvůrčího náboženství nás a naši náboženskou společnost provázel i v budoucnosti.

PRO EVROPSKOU INTEGRACI

Na starém kontinentě vznikly dvě úděsné světové války. Nestačí uvažovat jen o počtu padlých na různých frontách a přímých obětech a morálních i hmotných škodách, ale o poznamenání celých generací. Nelze zapomínat ani na bezpočet drobnějších i rozsáhlejších válečných střetů od úsvitu dějin až po dnešek.

Už ve středověku se hledaly cesty, jak zabránit řešení různých sporů zbraněmi a násilím. Moudrá řešení předkládal jak Otec vlasti Karel IV., tak i husitský král Jiří z Poděbrad. Myšlenky mířící k prosazování spolupráce mezi evropskými národy posílily až po I. světové válce a získaly další stoupence a propagátory po válce druhé. Právě běsnění II. světové války se stalo katalyzátorem pro uskutečnění takových opatření, aby se podobné válečné hrůzy nemohly opakovat.

Škoda že díky studené válce se svět rozdělil na dva znepřátelené tábory a k integračním krokům došlo pouze v Západní Evropě. K narovnání vzájemných vztahů muselo dojít předně mezi Francií a Spolkovou republikou Německo. Zatímco nám komunisté vtloukali do hlavy, že Konrád Adenauer je prohnáný revanšista, podařilo se tomuto politikovi nejen denacifikovat Německo, ale stát se jedním z konstruktérů nové Evropy. Samozřejmě takových vstřícných politiků muselo být více na obou stranách hranice.

Díky Společenství uhlí a ocele došlo k normalizaci vztahů mezi odvěkými rivaly v Evropě – tedy právě mezi Německem a Francií. Toto se stalo zárodkem pro budování a rozvoj struktur EHS a pozdější přerod v Evropskou unii. Spolupráce je rozhodně lepší než neustálé hledání viníků. Že zatím i na Západě je ta spolupráce opatrná a že se vyčkává, rozhodně není argumentem proti integraci.

Novým vztahům se lidé teprve musí učit, musí si na tyto myšlenky vůbec zvykat! V jednotě a spojení byla vždycky síla, ale spojení bývala navazována až příliš účelově a krátkodobě. Musíme si však být vědomi, že jenom sjednocená Evropa může být ekonomickou protiváhou USA a Japonsku.

Nejde však jen o ekonomiku a politiku, jak by se mohlo zdát. Dohadování se o tom, jaké podmínky byly pro vstup naší republiky v Bruselu dojednány, nejsou rozhodně na místě. Nemůžeme přece očekávat, že bohatší Západ nás bude jen tak krmit. Rozhodně pečení holubi po vstupu létat nebudou. Budeme se muset přičinit, abychom mezi ostatními národy získali to správné postavení. EU vytváří podmínky k volnému cestování, bezcelní výměně zboží, ale také výměně zkušeností, i studiu mimo hranice našeho státu. Možnosti však směřují též k rychlejšímu rozvoji nejen v našem průmyslu a vědě, ale zejména v tvorbě a zakotvení struktur demokratické občanské společnosti u nás doma

TGM uvažoval o tom, že Češi a Slováci budou potřebovat padesát let k tomu, aby se v našich lidech zakořenil pocit odpovědnosti za svůj osud a demokratické povědomí, aby se dokázali zbavit pocitů malosti a vytvořili mechanismy a instituce obdobné těm anglickým a americkým. Tolik roků však 1. republika ke svému vývoji nedostala, a některé věci zůstaly bohužel neřešené – zejména postavení 3,5 milionu německy hovořících příslušníků ČR a dalších národnostních menšin. Budování demokracie v ČR bylo přetrženo rokem 1938, následnou okupací, poválečným vývojem a poté tuhým komunistickým totalitním režimem.

Po sametové revoluci však byla arogance rudých vystřídána arogancí současných politiků, kteří si na demokracii pouze hrají a omezují ji na akt voleb jednou za čtyři roky. Současní euro skeptici, ultrapravičáci a komunisté z opačného pólu politického spektra mají oprávněné obavy, že po vstupu do EU se právě jim zmenší manévrovací prostor, a že chtějí nechtějí budou muset i ti naši politici přijmout nové metody práce, na které v našich zeměpisných šířkách nejsme prostě zvyklí. Bude potřeba odložit diktování z pozic síly od stolů stranických sekretariátů a zapomenout (alespoň v tak velké míře) na korumpování státních úředníků a nečinnému přihlížení tunelování a dalším nešvarům.

Noví politici budou muset začít více naslouchat hlasům zdola – z obcí a občanských sdružení. Do popředí se pak také budou dostávat hlasy a myšlenky týkající se ochrany a tvorby životního prostředí. Na významu by měly nabývat i skupiny, zaměřující se na zlepšování mezilidských vztahů a na rozvoj psychického i tělesného zdraví nás všech. Unitáři by tyto trendy rozhodně neměli zaspát.

Josef Hepp

Těžko bych asi byl schopen formulovat svou etiku země bez selských kořenů svého rodu, který měl statek ve Zdicích. Děd Antonín jako mladší syn byl poslán na lékařskou fakultu. V medicíně byl novátorem, průkopníkem veřejného zdravotnictví, sportovního lékařství a lázeňství a založil lázně v Trenčianských Teplicích. V Hlubočepích, které byly připojeny k Praze až po vzniku republiky, byl starostou Sokola a v rodině patriarchou, jehož slovo bylo zákonem. Babičku Boženu jsem miloval víc než matku, protože mi dovozovala vyndávat v kuchyni z kredence nádobí a přesypávat brambory. Prarodiče měli čtyři děti, dva syny, kteří se stali lékaři, a dvě dcery, které se za lékaře provdaly.

Můj otec Miroslav ordinoval v rodinném domě v Hlubočepích ve společné ordinaci s dědečkem, který půl roku šéfoval v Trenčianských lázních. Z područí se vymanil až když přijal místo obvodního lékaře v Dejvicích. S mou matkou Jekatěrinou se seznámil na Sibíři. Tehdy byla mladičkou vdovou po plukovníkovi zdravotní služby československých legií Smetanovi. Matka byla dcera poruštěného Rakušana Hermanna Haise a narodila se v Kyjevě, kde dědeček, jehož jsem nikdy osobně nepoznal, byl náčelníkem železniční stanice.

Narodil jsem se šest měsíců po sňatku rodičů dne 6. ledna 1924 v Hlubočepích za asistence otce a dědečka. Manželství rodičů nebylo šťastné, protože měli diametrálně odlišné zájmy. Otec byl závislý na společenském životě a alkoholu a téměř každý den se pozdě vracel ze schůze nějakého spolku. Matka, kterou tchýně naučila vařit a vést domácnost, chodila na koncerty vážné hudby.

Matrikově po matce jsem byl člen pravoslavné církve, ale otec, bezvěrec, mne dal od docházky do náboženství osvobodit, protože výuka probíhala ve sklepních, hygienicky závadných místnostech. Tak s Ježíšem a jeho evangeliem mne seznamovala vroucí evangelička teta Alba, která se energicky ujala mé náboženské výchovy.

Mým kmotrem byl spisovatel František Kubka a z jeho popudu jsem byl dán do anglické mateřské školky. Byl jsem tam hrozně nešťastný, protože jen jeden kamarád jako já neuměl slovo anglicky. Později mne stálo velké úsilí odpor k angličtině překonat. Ze čtvrté třídy české školy jsem se dostal do přípravy na francouzské gymnázium v Praze XIX, kde mými spolužáky byli vedle Čechů Francouzi, Švýcaři, Rusové, Němci a židé. Systém výuky mi vyhovoval, protože místo biflování rozvíjel samostatné myšlení.

Hned po okupaci Němci francouzské gymnázium zavřeli a tak mi nezbylo než maturovat na českém gymnáziu. Potom jsem byl totálně nasazen a přeškolen na pomocného brusiče. V této dovednosti jsem neuspěl a skončil jsem u zatemňování v nádvoří četě. Navštěvoval jsem kurzy hindustánštiny v Orientálním ústavu. Židovská spolužačka mne učila anglicky a já ji na oplátku rusky.

Po příjezdu Rudé armády do Prahy pro mne přijelo štábní auto, abych vypomáhal v generálním štábu maršála Koněva jako tlumočnick. Tak jsem se stal svědkem delikátního jednání, kdy Rusové se snažili návrat prezidenta oddálit s odůvodněním, že není v Praze bezpečno.

Ocitl jsem se v dilematu na kterou vysokou školu? Rodinná tradice mne nutila na medicínu, zájem na filozofii. Zapsal jsem se na obě fakulty. Když po dvou letech předpisy

zakázaly simultánní studium na dvou fakultách, a jen pár kolegů v podobné situaci přestoupilo na medicínu do Plzně či Hradce, rozhodl jsem se, kam mne srdce táhlo, tj. pro obory indologii, religionistiku a psychologii. Moje disertační práce byla o vytváření odborné terminologie státního jazyka nezávislé Indie.

Během studií jsem se oženil s kolegyní Eliškou Kadláčkovou, která po doktorátu 29. února 1952 nastoupila v Orientálním ústavu, kde setrvala až do penze.

Má kariéra byla pestřejší. Počítalo se se mnou na odboru orientalistiky Ministerstva informací, ale když jsem se dověděl, že tato funkce vyžaduje fízlování přidělených cizinců, dobré místo jsem odmítl. Raději jsem se dva roky protloukal na okraji společnosti jako domovník v rodinném domě, kde jsem po dlouhém boji s bolševiky získal naturální byt. Přivydělával jsem si jako učitel ruštiny v kurzech LKR a západních jazyků soukromě.

Po dvou letech, přes hanebný posudek domovní důvěrnice, jsem byl přijat do dokumentace Orientálního ústavu, kde jsem se tak osvědčil, že jsem budoval jednu z nejlepších dokumentací orientalistiky na světě. Jako koordinátor geografického názvosloví československého vojenského atlasu jsem byl odměněn diplomem parciálních držitelů Řádu práce. Odmítl jsem vstup do strany a tak jsem byl během třídně-politických prověrek z místa vedoucího dokumentace sesazen. Tehdy mne před vyhazovem zachránil licitovaný mariáš. Dva členové ÚV KSČ, kteří holdovali této karetní hře se vyjádřili, že nemohu být takový asociál, jak zněl posudek.

Během Pražského jara jsem jako odpůrce totality byl delegován do Celoakademického výboru ROH, kde jsem měl nápad navázat těsnou spolupráci s rebelujícími odboráři velkých závodů jako ČKD a Federací strojvedoucích. Následkem toho v kultuře byla Husákova normalizace zpomalena téměř o dva roky. Vedoucí Celoakademického výboru byli následně perzekuováni. Třetina pracovníků Orientálního ústavu emigrovala, třetina byla vyhozena a zbylí přinuceni služebničkovat ÚV KSČ. Já jsem rozvázal pracovní poměr dohodou a odměnou byl poměrně slušný kádrový posudek.

Díky svému spolužákovi Zezulovi jsem se stal zahraničním referentem Českého svazu bytových družstev. Bylo to dobře placené místo, ale já jsem odešel v okamžiku, kdy bych se musel podílet na falšování výkazu deviz na zahraniční cesty. Když jsem tak dlouho unikal vězení z politických důvodů, nechtěl jsem riskovat obvinění z hospodářských deliktů. Vysvobodil mne MUDr. Stanislav Kavka, šéfredaktor Zdravotnických novin, který mi svěřil k napsání celé tři strany týdně o novinkách z Lékařské společnosti. Ty byly tak četné, že se náklad ZN vyšvihl na 50 000 výtisků. Do kolektivu pijáků a kuřáků jsem však nezapadl, záviděli mi nejvyšší plat v redakci. Šéfredaktor dr. Kavka šlapal na prsty výboru KSČ v Avicenu a tak ho vykopli vzhůru na šéflékaře Sanopsu v Mariánských lázních. Před tím mne bez mého vědomí navrhl na post tiskového mluvčího ministra Prokopce. Hlubkové kádrování odhalilo zaretušované kádrové hříchy a verdikt zněl, že nejsem způsobilý zacházet se státními tajemstvími. Kavkova nástupkyně, která si pletla psychiatrii s fyziatrií, se mne zbavila originálně. Jednou jsem přišel do redakce a měl jsem zapečetěnou příruční knihovnu. Dovtípl jsem se, že se v ní najde protistátní leták a že já poletím pro ztrátu důvěry. Proto jsem zas rozvázal pracovní poměr dohodou. Můj dobrý přítel zubař MUDr. Santó mi poradil, jak získat poloviční invalidní důchod a jak dosloužit na

oddělení zdravotní výchovy ÚNZ hl. m. Prahy, kde šéfovala rudá komisařka MUDr. Stupková, kterou vyhodil primář Zuska z postu šéfa pražského zdravotnictví. Zpočátku si mne nemohla vynachválit, ale když jsem neprozřetelně odhalil podvody při vykazování dárcovství krve a když jsem jako úřadující předseda Celostátního protialkoholního sboru připravil RaJ o zisk 1,5 miliónu korun, který měl vzniknout porušováním zákona během spartakiády, byl můj osud zpečetěn. Navíc jsem měl vroubek, když jsem odmítl spolupracovat s StB, která chtěla duplikovat experimenty CIA a KGB s LSD a dalšími psychotropními látkami. Spolupracoval jsem s primářem Hausnerem, šéflékařem psychiatrické léčebny v Sadské, kde úspěšně léčil neurotiky. Byl jsem nejen členem psychoterapeutické sekce Psychiatrické společnosti, ale i Světové federace mentálního zdraví, od níž mám diplom.

Po pádu totality r. 1989 mi členství v syndikátu českých novinářů bylo obnoveno a angažoval jsem se v nově založeném Klubu ekologických novinářů. Založil jsem nadaci Zelené alternativy, ale plánované Centrum hlubinné ekologické výchovy na půdě 2,7 ha se nepodařilo realizovat pro nemožnost sloučit rozdělenou půdu do jednoho celku. Jako tiskový mluvčí náměstka ministra zemědělství pro ekologické hospodaření ing. R. Bartáka jsem vydával Zpravodaj ekologických zemědělců a jsem členem řady redakčních rad. Přispíval jsem do dvou tuctů periodik. Můj příspěvek na mezinárodní konferenci Hornická Příbram „Etika Země“ byl oceněn medailí. Jsem externím spolupracovníkem rádia Vltava a Českého rozhlasu 6 – Svobodná Evropa. Za bolševiků jsem suploval za mladší ochránáře pro své jazykové znalosti a zhodnotil pět Airplanů, financovaných nizozemským ministerstvem životního prostředí, konaných v letech 1987 – 91.

Má bibliografie má přes 2 300 položek. Mimo jiné obsahuje překlady z indických jazyků, francouzštiny, angličtiny, němčiny a ruštiny. V tisku je mé dílo „Ekologie a spiritualita“.

Kontakty s unitáři se datují z dob studia, kdy religionistiku studovala sestra Dušana Kafky Světla. Do Unitárie jsem chodil na různé přednášky, především promluvy o józe a tibetském buddhismu Eduarda Tomáše. Na mou studijní cestu do Británie mi dal Dušan Kafka doporučující dopisy na unitářské pastory, s nimiž se znal. Tam jsem získal pozvání na IARF konferenci ve Flaggs, kde s Polákem Adamščíkem jsme riskantně pravdivě informovali o potlačování náboženské svobody. Naše referáty vzbudily takové sympatie, že IARF vyslala delegaci za železnou oponu. Unitářská mládež byla přijata do IARF a její skupina se Zdenkou Brabcovou navštívila Británii. Od té doby jezdili britští, holandské a němečtí unitáři do ČSSR častěji. Nejupřímnějším přítelem Čechů byl Jonathan O'Brian, který se dokonce naučil obstojně česky. Jitka Skalická se provdala za Hanse do Švýcarska a Annette Percy za moravského hudebníka, který předčasně zemřel kvůli silnému kuřáctví. Pokoj, ve kterém u nás asi deset dnů žili, bylo nutno větrat šest týdnů.

V dobách, kdy s tichým souhlasem ministrů kultury se zmocnil Unitárie ofenzivní agent StB Strejček, jsem jako žurnalista odhaloval, proč černosotěnské frakci katolické vysoké hierarchie, je ve středu Prahy přijatelnější takový hochštapler než poctivý kazatel, jakým byl N. F. Čapek. Zvláště politováníhodnou roli v tom sehrál Pavel Tigrid, spolupracovník snad všech tajných služeb Západu. Vždy jsem zastával názor, že Strejček, jehož

zpronevěry dr. Antropius odhadl na 18 miliónů Kč, by měl být trestně stíhán. Dodnes jsem nepochopil, proč k tomu nebyla vůle.

Byl jsem také kandidován na předsedu NSČU, ale vzdal jsem se v okamžiku, kdy mi dr. Antropius zatelefonoval, že Iva Kocmanová má o tento post zájem. Na oplátku mi slíbil, že jako náplast budu mít rozhodující slovo na poli nakladatelském, ale to nebylo nikdy realizováno a naopak byl jsem vypoklonkován z redakční rady Unitářských listů. Netajím se tím, že mi imponuje způsob řízení německých unitářů, jichž je desetkrát víc než v ČR. V ústředí mají na půl úvazku dvě úřednice, které berou telefony a hlídají faxy. Členové představenstva se sjíždějí o víkendech každých 14 dnů a vyřizují veškerou agendu za pouhé cestovní výlohy. Zdá se že se řídí zásadou obci unitářů dávat, ne ji spravovat přebujelým placeným aparátem.

PhDr. Boris Merhaut

Miloš Mikota:

ČAPEK A NÁLADA

Vzpomínám na bratra dr. Čapka jako na člověka věčně dobré nálady. A to nejen na shromážděních nebo na schůzích správního sboru, na kterých nesměla chybět slušná anekdota, ale i doma. Když jsem studoval s jeho synem Luborem ještě v nižším anglickém reálném gymnáziu, měl jsem možnost navštěvovat Čapkovu rodinu buď v Praze nebo v Radešovicích.

Ostatně při poslední návštěvě Lubora u nás v Brně jsme si zavzpomínali oba i na ty žertíky, které měl táta Čapek tak rád. Například žertík s rozlitým inkoustem. „Kdo mi to tu rozlil inkoust?“ ptá se táta Čapek. Ty nejmenší se chvějí strachem, kdopak to asi byl, ale nikdo se nehlásí. Táta Čapek pak zvedne převrácenou skleničku inkoustu a ta se zvedne i s tou umělou kaňkou a všichni se tomu zasmějí. Nic se nestalo, nikomu nebylo ublíženo. Podobně tomu bylo s plovoucím cukrem z pěnové hmoty. Myslím, že to zase bylo v Radešovicích.

Chtěl bych však připomenout humornou příhodu s hlubokou vnitřní pointou, kterou bratr Čapek v různých obměnách rád opakoval (i z kazatelny kostela CČSH na Staroměstském náměstí). Bratr dr. Kafka ve svém obsáhlém životopise dr. N. F. Čapka vzpomíná na tuto veselou příhodu v souvislosti s její literární předlohou, kterou napsal O. S. Marden. Jeho knihu Síla, zdraví a blahobyt si Čapek opatřil již v roce 1909. O rok později si opatřil Mardenovu knihu Moc myšlenek (obě se mají nacházet v archivu Unitárie). V roce 1911 pak uveřejnil Čapek v Novém lidu, který redigoval, Mardenovu povídku o Kateřině. Dr. Kafka tuto povídku uveřejňuje tak, jak byla napsána v Novém lidu a k tomu poznamenává, že je jen litovat, že se nenalezl někdo, kdo by Čapkovu verzi pohotově zaznamenal při jeho proslavu, aby bylo možno porovnat její styl s Mardenovým originálem.

Bohužel ani já jsem nenašel o této přednášce žádný záznam, ani v Cestách a cílech, ani ve svých poznámkách. Ale protože jsem osobně bratra Čapka slyšel, připomeňme si tento veselý článek jak si jej pamatuji z jeho podání.

Jedna stárnoucí dáma přišla k fotografovi dát se vyfotografovat. Fotograf všechno připravil a posadil ji do křesla a když ji viděl zachmuřenou a s přísným obličejem, což se stalo asi již zvykem, pobídl ji slovy: „Prosím, usmívejte se trochu!“ pokusila se tedy o to, ale byl to jen kyselý úsměv. Fotograf naléhal znovu: „Prosím, usmívejte se ještě trochu více!“

Na to stará dáma poněkud ostře odpověděla: „Copak si myslíte, že stará, osamělá žena může vykouzlit na tváři přívětivý výraz jenom proto, že jí to jen tak rozkážete? To musí přijít něco příjemného z venku, mají-li se oči rozzářit a má-li se obličej usmívat.“

„Ó nikoli, paní,“ odvětil fotograf, „nikoli z venku, ale zevnitř to musí přijít. Pokuste se o to ještě jednou, prosím vás o to!“

V jeho pohledu, tónu a způsobu vyjadřování bylo něco opravdu povzbuzujícího, že se stará paní ještě jednou pokusila o vykouzlení úsměvu, a hle, ono se jí to podařilo.

„Tak je to dobré, tak je to hezké,“ pochvaloval ji fotograf, „vypadáte hned o dvacet let mladší.“ A v tom momentě udělal snímek.

Paní pak odcházela domů s podivným pocitem v duši. Že by bylo něco takového možné? Hned si sedla k zrcadlu, ale protože se přestala usmívat, nepostřehla žádnou změnu. I řekla si, že počká, až jak dopadne ten obrázek.

Když dostala do rukou svou fotografii, nepřestávala se divit. Opravdu, byla na tom obrázku skoro o dvacet let mladší. A tehdy si řekla: „Co bylo možno dokázat jednou, možno dokázat i podruhé i vícekrát.“

Dívá se do zrcadla a poroučí si: „Usmívej se, Kateřino! Usmívej se, Kateřino! Usmívej se, Kateřino, ještě přívětivěji!“ A tak pilně cvičí a má sama ze sebe radost, a ta ještě vzrůstá, když ji sousedka osloví: „Ale, ale, paní, vy jste den ze dne mladší! Copak se vám to hezkého přihodilo?“ „Ani sama nevím,“ odpověděla, „ale cítím se vnitřně nějak šťastnější.“

A závěr pro nás pro všechny? Každé citové vzrušení na člověka působí. Buď jej zkrášluje nebo jej zohyzďuje. Záleží na tom, jaké to vzrušení je nebo jaké člověk chová myšlenky spojené s nějakým citem.

Starosti, hněv, zloba, nespokojenost, špatná nálada, každá faleš, nešťastné jednání, každý pocit závidi, žárlivosti nebo bázně – všechny ty nectnosti a vášně zachvacují nervový systém a působí na tělo jako nejprudší jed. Abychom byli i zevně krásní, musíme pěstovat krásu a harmonii i uvnitř.

Tolik volně vyprávěný příběh. Čapek však Mardena nekopíroval, on už takový byl. Byly to totiž spřízněné duše. Mardenovské knihy k nám pronikaly až později.

Mardenovské „keep smiling“ přeložil Čapek „vždy s úsměvem“, a toto heslo stále propagoval. Vždy s úsměvem a beze zloby se vyřeší mnohem více. Ano. Zařídme se

podle toho a jednejme vždy s úsměvem a s klidem a s přáním dobra všem lidem.
Neměli bychom na Čapkova unitářská hesla zapomínat!

OHLÉDNUTÍ ZA SNĚMEM -

ANEK JAK DÁL?

V neděli 27. dubna se konal v Praze sněm NSČU. Tentokrát neprobíhala schůze v sále N. F. Čapka, ale v náhradních prostorách, tedy v sále Charlotty Garrigue Masarykové, který má v pronájmu divadlo Ta Fantastica. Divadelní prostor však není nejvhodnějším místem pro konání takové akce, už s ohledem na nedostatečné osvětlení a nemožnost někam odkládat písemné materiály.

První v pořadí byla od stolu na pódiu přednesena zpráva předsedy Správního sboru NSČU bratra Pivce. Po diskusi a ostré výměně názorů některých aktérů přišla na pořad zpráva hlavního duchovního Ludka Pivoňky a poté ještě zpráva Dozorčí rady. Volby přišly ke slovu až na poslední chvíli a s vadou na kráse, neboť nebyla dopředu projednána kandidátka Dozorčí rady, dva kandidáty do svého volebního lístku si musel každý doplnit sám a vyřadily se z urny volební lístky šesti delegátů Sněmu, kteří potřebovali odejít dříve a odvolili před svým odchodem.

Akce se hned od začátku začala neúnosně vléci kvůli různým dohadům o procesních postupech jednání. Atmosféra začala houstnout brzy po přednesení prvních příspěvků. Začalo to jiskřit, diskuse se dostávala do bouřlivé polohy, blýskalo se hnedle z několika stran, ale k pročištění a projasnění bohužel nedošlo. Jedni zůstali na pozici, že se nic neděje, že žádné napětí nepocítují a že všechno je přece v naprostém pořádku a nechápavě kroutili hlavami, o co vlastně těm protestujícím a kritizujícím jde.

Opozice byla zatím ještě rozdělena na několik skupin, ale jednoznačně jim šlo o změnu. Ovšem když jedna strana mluví o koze a odpovědí je jí mluvení o voze, těžko lze dojít k nějaké dohodě, byť kompromisní. Při vzájemném obviňování a vytahování notně starých záležitostí se zapomíná na budoucnost. A budoucnost je rozhodně důležitější, než propírání toho, kolik superintendent reverend Strejček vyplatil dámám ve své svitě za kadeřnické služby. Nové vize do budoucna bohužel předloženy nebyly.

Hrozivě vypadá sdělení, že téměř veškerý zisk z pronájmů prostor paláce Unitária a domu na Anenské (pro rok 2003 ve výši 6 107 200,- Kč) padne na platy zaměstnanců a duchovních, externí smlouvy, dotace, opravy, investice, ale už nezbyvají prostředky na

charitativní činnost. Naopak z fondu (100 000,- Kč!) na charitu se ještě budou čerpat prostředky pro cestu dvou duchovních do USA na unitářský kongres.

Dozorčí rada se ve své zprávě zaměřila na značně neefektivní nakládání se získanými prostředky a s nedostatečným využíváním prostor. Podle této zprávy 50% zisků je spotřebováváno na mzdy zaměstnanců. Znamená to, že správu nemovitostí v Praze vykonává poněkud přebujelý aparát. Něco také spolýkají externí firmy. Například účetní firma Deus za vedení účetnictví NSČU a tří obcí a vedení mzdové agendy inkasuje 40 000,- Kč měsíčně.

Ze zprávy předsedy SS NSČU cituji pasáž věnovanou naší obci: „Brno si jede stále po svém, a to velmi svérázným způsobem. Zvládnutí inventury majetku se dosud zdá nepřekonatelný úkol. Plánují také inventuru mezilidských vztahů? Obec si nechala odcizit příruční pokladnu se značnou částkou a ví lépe než policie, kdo ji odcizil. Zdá se, že NSČU kromě dotací vůbec nepotřebuje. Vloni na Sněmu jsem pochválil vzrůstající úroveň Poutníka, dnes mohu jen konstatovat, že se vedle sebe vyskytují příspěvky velmi odlišné kvality a články týkající se vyřizování osobních účtů.“

Půjčka za oplátku stojí. My jsme si nechali odcizit pokladnu, zatímco Pražáci si nechali zatopit suterénní prostory jenom proto, že na kanalizačním potrubí buďto nebyly namontovány zpětné klapky, nebo byly, ale z nějakého důvodu v kritické době vzedmuté Vltavy nebyly uzavřeny. Škoda je ovšem řádově větší. Za stav objektů zodpovídá statutární zástupce NSČU, který samozřejmě nemusí všechno vědět, ale měl by se obracet na odborníky. Odbornou konzultaci by zajisté poskytnul i třebaš náš Jaromír Pokorný, který jako stavař a šéf základen stavících v Kazachstánu ropovod musel řešit velmi zapeklité situace a technické oříšky. Jenomže ten je zařazen ve škatulce nežádoucí osobnosti.

Nelze mluvit o nějakém vyřizování si osobních účtů, jestliže se aktivity jedné strany cudně zamlčí. Pročpak asi nebyl přečten na Sněmu pamflet pana Klouda? Že by pro nedostatek času nebo pro nechut' kousnout do kyselého jablíčka?

Je nám vyčítána dotace (v letošním roce 216 000,- Kč) plynoucí z nemovitostí, na které by se asi mělo nahlížet jako na majetek všech unitářů. Také majetek, který obhospodařuje brněnská obec, by při případném zániku naší obce, samozřejmě převzala NSČU.

Jenomže ani v Brně se nevyužívá majetku k tvorbě finančních prostředků. Dejme tomu, kdyby se naše přednášková místnost v dopoledních hodinách pronajímala na prezentační akce malých podniků, mohl by z takové aktivity plynout nějaký zisk. Jenže k takovému podnikání není zatím vůle ani z ústředí ani v obci. Raději se zaplatí nájem a prostory zůstávají dál nevyužité. Podobně je to třeba s kopírkou. Každá církev využívá všech svých možností, jak získat finanční prostředky. Třebaš katolická vydává řadu periodik a na rozdíl od nás se vůbec nestydí je prodávat.

Jedno je jisté, že pokud bychom opravdu chtěli unitářství rozšiřovat, museli bychom se předně zamyslet nad tím, co můžeme okolní sekulární společnosti vůbec nabídnout, a také nad financováním obcí. Při větším počtu obcí, by se to nemohlo dít jako doposud jen z výtěžku pronájmů prostor na Karlově a Anenské v Praze a dobrovolných příspěvků

členů! Kromě sponzorských darů by na pořad stejně musely přijít různé podnikatelské aktivity každé obce.

Josef Hepp

Miloš Mikota:

JAK DO EVROPSKÉ UNIE?

Přečetl jsem si informační brožurku „Brány Evropské unie otevřeny“, která oslovuje věřící různého církevního zaměření. Například kardinál Miloslav Vlk připomněl svatého Vojtěcha, který vedl s císařem Otou III rozhovory o jednotě Evropy na křesťanských základech. A připojil otázku: „Co Jiřík z Poděbrad a Jan Amos Komenský?“ Na tuto otázku navazuje ThDr. Jan Schwarz v novoročním kázání, ve kterém nám přiblížil husitského krále inspirovaného Husovou vírou ve snaze vytvořit evropský svazek králů a knížat.

Pět století uplynulo, abychom se mohli znovu přihlásit k touze žít v Evropě sjednocené nejen materiálním bohatstvím – ale v Evropě sjednocené duchem Kristovým.

Je tu ještě řada pozitivních článků podporujících Evropskou unii, ale mne zaujala především stať MUDr. Zdeňka Susy, emeritního synodního kurátora Čs. církve evangelické s názvem „Je Unie tolerantním společenstvím?“, neboť takto vidím i já onen problém, který stojí před námi. Tolerance především. Proto jej cituji: „Budoucnost není v potlačení rozdílů, ale v soužití různých evropských a sebevědomých jazyků a kultur... Když budeme všichni lepší a hlubší, budeme si navzájem bližší. Je třeba si uvědomit, že stálá konfrontace je k ničemu. Česká zkušenost z minulosti ukazuje, že největších úspěchů na poli kultury se dosáhlo právě v době spolužití a stýkání jazyků a kultur např. v době Rudolfa II, kdy v Praze žili a působili rovnoprávně katolíci, evangelíci i Židé.“

Unitářská zásada snášenlivosti by k tomu měla napomáhat. Ale jaká je skutečnost? Viděli a slyšeli jsme to v neposlední řadě na unitářském Sněmu v Praze. Kde zůstaly ideály Tvůrčího náboženství, které nám zanechali ve stejnojmenné knize zakladatelé českého unitářství bratři dr. Čapek, dr. Hašpl a dr. Šíma? Připomněla nám to jedna nejmenovaná sestra, z jejíhož dopisu vyjímám: „Bylo by nedůstojné unitářů a pohana Čapkova ducha, kdyby zvítězila vzájemná nevraživost, neláska a obviňování. Je třeba pokračovat v práci na duchovním povznášení všech, kdož jsou schopni chápat a přijímat ideje Pravdy, Spravedlnosti, Lásky a Víry. Tyto ideje bychom všem měli přibližovat také v obnovené formě, aby si z našich proslovů všichni odnášeli posvátné pocity a odcházeli s povznesenou myslí a s novými podněty. Přibližovat pravdy hlásané různými mysliteli, ano, ale s poukazem na to, jak mohou pomáhat v běžném životě.“ To je jen krátký výňatek

z podnětného dopisu, za který sestře děkuji a děkuji zároveň za její víru a za její povzbuzení.

Pokud naše společenství nenajde svou identitu, která spočívá ve snášenlivé jednotě, pak nemáme ani budoucnost. A tak nějak je to i stou naší Evropskou unií. Pokud se nestaneme tolerantním společenstvím, které respektuje kulturní, jazykové a náboženské rozdíly občanů, pak cesta k sjednocené Evropě bude víc než obtížný.

Zamysleme se nad tím, jak přispět k vytvoření sjednocené Evropské unii. Bude to především tím, že upevníme toleranci v našem duchovním společenství a zároveň budeme podporovat tolerantní přístup k evropským hodnotám, které Evropskou unií vytváří. Určitě nebudeme litovat. Naše republika na vstupu do Evropské unie neprodělá.

PĚTTINGOVSKÝ PALÁC

Jde o palác stojící na Starém Městě pražském v Karlově ulici číslo 8, jen kousíček od Karlova mostu. Nedaleko odsud je Betlémská kaple, kde na přelomu čtrnáctého a patnáctého století kázal Mistr Jan z Husince. Spolu s básníkem můžeme prohlásit – tak tudy kráčela historie. Nenechte se zmýlit názvem v titulku, skutečně v současné době tento palác patří NSČU a sídlí zde divadlo Ta Fantastica. Zamíří sem kroky těch, co obdivují zpěv Lucie Bílé a Bány Basikové - třeba v muzikálu Johanka z Arku. Diváci se však o Unitárii asi příliš nezajímají.

Staneme-li někdy v této velice malebné a křivolaké uličce, můžeme se ponořit do velmi dávné historie. Zástavba městiště je totiž písemně doložena od r. 1 356. Původně bylo spojeno se sousedním čp. 185. Od roku 1 404 zde bydlily bekyně zbraslavské. Ty bekyně byly ženy nábožné, jež společně bydlily, odívaly se prostým rouchem, ošetřovaly nemocné, sbíraly opuštěné děti a staraly se o ně a vyučovaly. K oddělení došlo v r. 1 430, kdy si nějaký Matouš Macek koupil polovinu domu zbraslavských bekyň, a tak vznikla parcela a dům čp. 186.

Za čas dům zvelebil Jan Kropáč Berounský, který jej koupil r. 1 533. R. 1 587 získal dům Jakub rytíř Menšík z Menštejna za 440 kop grošů českých a začal ho přestavovat. Při sporu se sousedkou Annou Vostrovicovou z Kralovic (čp. 187) bylo uvedeno jméno stavitele – František Avostalis (Francesco Aostalli).

Roku 1 598 připadl dům Adolfu Myslichovi, který stavení obohatil o arkády. R. 1 622 byl dům zabaven Asmanu staršímu ze Štampachu. R. 1 625 zde sídlily Clarisky. Od Myslichových sirotků nemovitost r 1 628 odkoupil František Cortesi z Peregrynu. V majetku jeho rodiny zůstal do r. 1 726. Pak přešel do vlastnictví Františka Karla hraběte z Pöttingu, českého místodržitele a nejvyššího mincmistra, který podnikl barokní přestavbu. Její rozsah uvnitř domu zastřely pozdější úpravy, které narušily i původní

renesanční dispozici. Dům měl v 18. a 19. století tři dvory, neboť do Anenské ulice se obracel jako dvojdům – patrně to byl relikv původního stavu zástavby z gotického období. Na půdě byla r. 1906 zazděná místnost, pravděpodobně dřívější kaple. I další místnosti v této části domu měly ráz kaple, neboť měly klenbu. Tato se zachovala pouze v místnosti zvané Arkona – bohoslužebné místnosti, kde unitáři konají svatby, vítají narozené děti a další náboženské úkony.

K radikální změně stavební dispozice došlo, když dvojdům při Anenské i obě dvorní boční křídla byly zbořeny a do prostoru městiště byl vestavěn nový objekt Unitárie s divadelním sálem. Dnes se dům obrací do ulice vrcholně barokním třípatrovým průčelím o šesti okenních osách. V přízemí je ve střední ose výrazný portál s kamenným ostěním, po stranách s vytočenými pilastry, jejichž volutové hlavice jsou zdobeny akantovými listy a z nich splývajícími girlandami. Elipsovité záklenek ve vrcholu portálu obsahuje velkou kartuši s alianční dvojicí znaků pod hraběcí korunou. Je to znak Františka Karla hraběte Pěttinga a jeho choti Zuzany Žerotínové. Matka Zuzany Žerotínové byla rodem Šternberková a odtud pochází ještě umístění hvězdy na průčelí. Mohutné nadokenní římsy nad sdruženými okny, s bohatou profilací, ve středu elipsovitě vzduť, s postranními úseky zdvihnutými šikmo vzhůru a doplněné heraldickými štukaturami na suprafenestrách, byly důvodem pro připsání této barokní úpravy domu samotnému J. B. Santinimu. Tento názor byl však – zřejmě právem – zpochybněn a tak autor ploché, avšak výrazné fasády zůstává nadále v anonymitě.

Po zakoupení tohoto domu Společností Svobodného bratrství došlo k citlivým vnitřním stavebním úpravám, neboť dům je památkově chráněn a každá úprava musela být projednávána s památkáři než došlo k jejímu schválení. Rekonstrukce probíhaly po etapách. V roce 1929 bylo přestavěno III. patro a suterén, v roce 1930 byly zřízeny kanceláře v I. patře a upraveno patro II. Určitě to nebylo jednoduché vyhovět všem požadavkům a nástrahám vyplývajícím z řady předcházejících stavebních zásahů. Podařilo se však v přízemí objektu vybudovat velký sál s galerií, který dnes nese jméno Charlotty G. Masarykové. Sál zabírá plochu 260 čtverečních metrů a má výšku 8,1 m, galerie je zavěšena na konzolách a musel to být i dost tvrdý technický oříšek.

V květnu 1931 se začalo s bouráním dvou domů přiléhajících k zadní části paláce z ulice Anenské. Zmizely tak nevhledné dvorky i prostory, které nesly název První křesťanská kořalna. Při výkopech se narazilo na středověké kalové žumpy, horší však byly tekuté písky v podloží, proto bylo nutno udělat pevnou železobetonovou desku pod celým objektem. Při bourání bylo navíc nutno zabezpečit několikanásobným pažením zdi sousedních domů a postupně podezdívat pod jejich základy, protože úroveň základů novostavby byla projektována o 4 m hlouběji. Základy byly dokončeny 11. září a pak následovalo betonování železobetonové rámové osmipodlažní moderní budovy. V hloubce 4,5 m pod úrovní chodníku je kotelna a sklepy. V suterénu byl vybudován sál o ploše 195 čtverečních metrů a výšce 4,75 m. K sálu přináležejí nezbytné zázemí šaten a předsálí. Dle popisu v časopisu Cesty a cíle bylo uvažováno v suterénu se zřízením tiskárny, dále s kuchyní, chladírnou, skladem, jídelnou... Velkolepé plány předpokládaly úžasné vzepětí

a neutuchající dlouhodobé nadšení všech zainteresovaných funkcionářů i členů, aby mohlo dojít k slavnostnímu otevření 5. 7. 1932.

V průběhu těchto budovatelských aktivit došlo k významné změně - výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 30. června 1930 pod číslem 85.771-VI bylo schváleno zřízení náboženské obce unitářské pro obvod země české a moravskoslezské, ale to už je jiná historie.

Připravil M. Mikota a J. Hepp

NOVÝ UNITÁŘ

Narodil jsem se do římsko-katolické rodiny, ale v průběhu dospívání jsem začal mít pochybnosti o pravdivosti toho, co mi bylo předkládáno k věření. Tyto pochybnosti ještě vzrostly za druhé světové války, která vypukla, když mi bylo sedmnáct. Jestliže je Bůh velký a dobrý, jak jsem se učil, proč připouští, že ve světě umírá tolik lidí hladem a že došlo k této válce?

Poslední rozhodující okamžik přišel v roce 1945, když jako fotograf ve službách americké admirality jsem byl převelen zdokumentovat hrůzy války ve dvou německých koncentračních táborech. Čím jsem musel zde projít jako svědek, mě zcela zdeptalo, vždyť zde neexistovalo žádné právo, nemohl zde být Bůh, ale ďábel. Po válce jsem se potkal s anglickým duchovním, který mne zval na bohoslužby, jen jsem si potvrdil svůj úsudek o víře.

Strávil jsem mnoho let studiem, abych našel uspokojující odpovědi na mé palčivé otázky. Přijal jsem však myšlenku, že jsme prostě důsledkem evoluce.

V roce 1952 jsem se přestěhoval do Blackpoolu a o rok později jsem se oženil. Jako nevěřící jsem nechtěl mít obřad v kostele, protože náboženství tehdy pro mne vůbec nic neznamovalo.

Jednou jsme se potkali s manželským párem, žijícím v Lytham St. Annes. Stalo se to při návštěvě unitářského kostela v Ansdellu a stali jsme se poté dobrými přáteli. Ačkoliv jsme vedli mnoho diskusí na téma odkud jsme se my lidé na této planetě vzali, nikdy nemluvili o jejich církvi a víře. Když nás pozvali na autokarový výlet, měli jsme příležitost setkat se a hovořit i s dalšími členy církve. Všichni byli velice milí, což na nás zanechalo velmi silný dojem.

Ptali se nás, jestli by se nám líbilo v jejich církvi. Brzy po vstupu jsem zjistil, že jsem udělal správnou věc, protože jsem se tu cítil jako doma. Rád jsem poslouchal promluvy, které byly jasně vyloženy bez dogmatických článků víry. Překvapilo mne i potěšilo, že i

ostatní mají podobné ideály jako já a byl jsem připraven přijímat další nové a podnětné myšlenky.

Je to církev, kterou mohu akceptovat. Nalezl jsem zde víc, než kdekoliv jinde – cítím se zde skvěle.

Překlad z angličtiny V. Ratislavová, úprava textu pro tisk J. Hepp

RECENZE

Josef A. Zentrich: GEMMOTERAPIE – PŘÍRODNÍ LÉČBA PUPENY. Praha, Eminent 2001. 125 stran

Jak reagovat na tlak obchodních zástupců mamutích farmaceutických společností, kteří lékaře hmotně vybízejí, aby svým pacientům předepisovali široké spektrum léků právě té jejich firmy? Konkurence je tržně-ekonomicky neúprosná a tak se stává, že v našich tělech se ukládají látky s nežádoucími škodlivými účinky, které přes pojistku pokusů na zvířatech se mohou projevit až po letech. Proto nejen v ekologicky gramotných kruzích roste zájem o přírodní léčby a celý komplex metod, které spadají pod zastřešující pojem alternativní či holistické medicíny.

Průkopníkem léčby pupeny byl Ukrajinec akademik Filatov (1875 – 1956), který na universitě v Oděse objevil, že když rostlinu umístí do tmy a chladu, vznikají v jejích částech tzv. biogenní stimulatory, látky s mimořádně mocnými léčebnými účinky.

Filatov experimentoval s rostlinnou tkání z aloe a kalanchoe (naduť) tak, že čerstvě uřezané listy balil do plátna a černého papíru a na 10 dní ukládal do chladničky, kde byla teplota těsně nad bodem mrazu. Jeho metodiku vylepšil belgický lékař dr. Paul Henry r. 1952, který místo „středověkého trápení dle Filatova“ připravoval extrakty z březových pupenů a jehněd. Klinicky ji vyzkoušel francouzský homeopat dr. Julian a podle latinského termínu pro pupen – gemma - ji přejmenoval na gemmoterapii. Ve frankofonních zemích rozkvétala, ale v německy komunikující ostatní Evropě se neuchytila.

V ČSSR se s gemmoterapií seznámil moravský bylinář Rudolf Franěk, ale když se z Francie pokoušel získávat další informace, zabrzдила ho StB. Ještě než v r. 1981 zemřel, předal své zkušenosti vyhlášeným přírodním léčitelům Jančovi a Zentrichovi, kteří je popsali v 5. dílu Herbáře léčivých rostlin. Když se začali ozývat lidé, jimž gemmoterapie pomohla, začala tinktury manufakturním způsobem s týmem spolupracovníků vyrábět Mgr. Jarmila Podhorná, která se pokoušela zlevnit výrobu protinádorových zeleninových šťáv – tzv. Breussovy směsi. Vstupní kapitál nesehnala. Pak vyzkoušela svůj první homeopatický

preparát z třezalky, který mírní symptomy roztroušené sklerózy. Při bronchitidě, která u kuřáků bývá chronická, se zdá být gemmoterapie neúčinnější metodou. Po březové drenáži se aplikuje černý rybíz s protizánětlivými účinky, habr proti křečím průdušinek a topol černý proti zánětu průdušnice. (s. 52) Typ I cukrovky takto ovlivnit nelze, avšak typ II na inzulínu nezávislý ano. Léčba však trvá 2 měsíce a vyžaduje dodržovat kombinaci: ráno javor, v poledne olivu a večer moruši (s. 55). Bylinářsky složitá je i léčba mírných a středních depresí v kombinaci s klasickou fytoterapií. Nejmocnějšími antidepresivy jsou cizokrajné byliny damián, gotukol a kawa-kawa, z domácí flóry dobromysl, třezalka tečkovaná a vrbka úzkolistá. Při revmatismu místo steroidů, nesteroidních antirevmatik a solí zlata klasické medicíny může pacient vyzkoušet pupeny olše, černého rybízu a loubince. Kdo se chce zbavit mučivých bolestí artritidy, musí radikálně změnit životní styl: aspoň dočasně přejít na veganskou stravu bez živočišných bílkovin, vyřadit kávu, kouření a tvrdý alkohol. Osvědčují se občasné hladovky i jablečné diety. Obávám se, že tato řehole pro naši populaci navyklou na polykání prášků je příliš tvrdá.

Závěr konstatuje, že gemmoterapie perspektivně vytváří vysoce účinnou součást fytoterapie. Není však žádný všemocný všelék. Vyžaduje trpělivost, neboť její účinky se projevují jen zvolna: remise se dostavuje za 6 až 12 týdnů. Chybou je přerušení léčby po 2 až 3 týdnech s šálivým přesvědčením, že léčba nepomáhá. Gemmoterapie je mocným nástrojem pro každého, kdo cítí zodpovědnost za své zdraví a kdo nechce svůj organismus tolik zatěžovat chemickými preparáty, které do nás štědře pumpuje oficiální medicína, poplatná farmaceutickému průmyslu.

Boris Merhaut

OTČENÁŠ

Podle esejského textu zachovaného v Pešitě - upravený překlad ing. G. Timčáka.

**OTČE NÁŠ, Stvořiteli Kosmu,
Světlo své přiveď do našeho nitra,
své Království vytvoř v nás,
aby Tvá přání mohla být i našimi
ve světle i v tvaru.
Chléb náš každodenní dej nám**

i poznání,
osvobod' nás od pout našich omylů,
jakož i my se zříkáme moci získané
chybami druhých.
Nedopusť, abychom byli očarováni
věcmi povrchními,
ale zbav nás toho, co zdržuje
nás na cestě,
neboť Ty dáváš vznik životu i moci
svou písní, která všechno oslavuje
na věky věků.
Amen.

Aramejsky (foneticky):

Abvún d bvašmája

Nethkadeš šómach

Tejtej malkutach

Nehvej cevjanach ajkanna d bvašmája

af b ara Havlan lachma de šunkenan jamana – Vašvuklan

chavejn vachtahejn a jkána daphe nan šóchen al hajjévejn

Véla tachlan lénešjúna

Éla patzan min biša

Metúl delach e malkutah vohajl

a vatéšbuchta,

ló lám almín. Amejn

STŘÍPKY ZRCADLA PRAVDY

Nám je zapotřebí rozum stále bystřit, nová rozhodnutí činit, život z nových hledisek zachycovat a vyžít; náš je ruch a pohyb, naším heslem je dál, jen dál a k vyšším metám poznání a života – proto nám nejlépe sluší náboženství nadkonfesijní – unitářské.

N. F. Čapek

Jen jediný je Bůh a není světu znám: Co z něho poznat chceš, tím stát se musíš sám.

Angelus Silesius

V životě je důležité, co je v našem srdci, a ne to, jaká je naše kondice, vysvědčení nebo výkony.

Gerald G. Jampolsky

Chybou je, když věříš každému, ale chybou také je, když nevěříš nikomu.

Seneca